МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

ПРОГРАМА ВИПУСКНОГО ЕКЗАМЕНУ «СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Освітній ступінь **магістр**

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 «Психологія»

Спеціалізація: соціально-педагогічна діяльність та соціальна реабілітація

Умань–2019

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма випускного екзамену «Соціальна педагогіка та технології соціально-педагогічної діяльності» укладено відповідно до освітньої програми підготовки фахівця зі спеціальності: 053 «Психологія», спеціалізації: соціально-педагогічна діяльність та соціальна реабілітація, схвалена Вченою радою факультету соціальної та психологічної освіти (протокол №5 від 27 листопада 2019 року).

Програма включає перелік питань блоку вибіркових дисциплін спеціалізації «Соціально-педагогічна діяльність та соціальна реабілітація»: Соціальна робота в Україні, Організація діяльності державних і спеціалізованих соціальних служб, Теорія і практика соціально-педагогічної комунікації, Менеджмент і маркетинг в організаціях соціально-педагогічної сфери, Актуальні проблеми теорії та практики соціально-педагогічної діяльності, Чинники успішного працевлаштування за фахом.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКА
СПЕЦІАЛЬНОСТІ: 053 «ПСИХОЛОГІЯ»
СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ: СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ
ОСВІТНІЙ СТУПІНЬ «МАГІСТР»

Магістр повинен оволодіти:

Загальними компетентностями:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності.
3. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога.
4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
6. Здатність бути критичним і самокритичним.
7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
9. Навички міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.
10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фаховими компетентностями

1. Знання категоріально-понятійного апарату психології.
2. Вміння самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
3. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
4. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
5. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
6. Уміння організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.
7. Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики.
8. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
9. Навички міжособистісного спілкування та роботи в команді у процесі професійної діяльності.
10. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.
11. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, організовувати, планувати, реалізовувати та презентувати наукове дослідження фундаментального та/або прикладного спрямування з проблем соціальної роботи.
12. Спроможність аналізувати, оцінювати та порівнювати різноманітні теорії, концепції та підходи з предметної сфери наукового дослідження, робити відповідні висновки, надавати пропозиції та рекомендації.

ХАРАКТЕРИСТИКА СФЕРИ І ОБ'ЄКТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

Фахівець призначений для професійної діяльності на таких посадах (за ДК 003:2010: 2445):

1. Професіонали в галузі психології
2. Психологи
3. Практичний психолог
4. Головний психолог
5. Начальник центру (психологічного забезпечення, соціально-трудової реабілітації дорослих, з надання соціальних послуг тощо)
6. Завідувач психолого-медико-педагогічної консультації
7. Завідувач центральної психолого-медико-педагогічної консультації
8. Консультант психолого-медико-педагогічної консультації
9. Консультант центральної психолого-медико-педагогічної консультації
10. Головний психолог
11. Педагог соціальний
12. Соціальний працівник

ПИТАННЯ ДО ВИПУСКНОГО ЕКЗАМЕНУ

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Соціалізація особистості як соціально-педагогічне явище: сутність, мета, складові.
2. Роль виховання у соціалізації особистості: спільність та відмінність.
3. Місце і роль сім'ї у соціалізації особистості. Соціалізуючі функції сім'ї.
4. Фактори, що впливають на соціалізацію особистості.
5. Людина як жертва несприятливих умов соціалізації. Передумови перетворення людини на жертву несприятливих умов соціалізації.
6. Соціальна педагогіка як наука. Предмет та завдання соціальної педагогіки.
7. Соціальне виховання як категорія соціальної педагогіки: сутність та характеристика.
8. Соціальна адаптація як категорія соціальної педагогіки: сутність та види.
9. Соціальна профілактика як категорія соціальної педагогіки: види та зміст.
10. Соціальна реабілітація як категорія соціальної педагогіки: мета, об'єкти, принципи.
11. Соціальна допомога як вид соціальної діяльності.
12. Форми опіки дітей-сиріт в Україні, її характеристика.
13. Захист прав дитини як соціально-педагогічна проблема.
14. Соціально-педагогічна віктимологія як галузь соціальної педагогіки: предмет та завдання.
15. Девіантна поведінка: сутність, динамічні характеристики.
16. Делінквентна поведінка: сутність та передумови виникнення.
17. Адиктивна поведінка: сутність та передумови виникнення.
18. Поняття інвалідності. Зміст соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю обмежених функціональних можливостей.
19. Сімейне неблагополуччя, його основні прояви, та результати впливу на особистість дитини.
20. Обдарована дитина, її характеристика.
21. Сутність соціально-педагогічної діяльності, її структура.
22. Методи соціально-педагогічної діяльності.
23. Організаційні форми соціально-педагогічної діяльності.
24. Поняття та структура технологій соціально-педагогічної діяльності.
25. Технологія реалізації соціальним педагогом діагностичної та прогностичної функцій.
26. Методи, прийоми та способи реалізації соціальним педагогом психотерапевтичної функції.
27. Соціальне явище „діти вулиці", причини його появи. Технології соціально-педагогічної діяльності з „дітьми вулиці" та соціально незахищеними підлітками.
28. Технологія профілактики та подолання конфліктів.
29. Сутність, види та стадії розвитку конфлікту.
30. Вулична соціальна робота.
31. Технології соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми та їхніми батьками.
32. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'єю.
33. Технології соціально-педагогічної роботи з дітьми, що мають функціональні обмеження.

34. Технологія реалізації соціальним педагогом комунікативної функції.
35. Соціальна дезадаптація педагогічно занедбаних дітей.
36. Сутність соціально-профілактичної та реабілітаційної функцій соціального педагога.
37. Об’єкти та суб’єкти менеджменту соціальної роботи, канали зв’язку між ними.
38. Функції управління. Процедура прийняття рішень.
39. Нормативна база етики соціальної роботи. Міжнародні та державні документи, що регламентують діяльність соціального працівника та закладів соціальної інфраструктури.
40. Поняття "соціально-педагогічне дослідження". Структура процесу соціально-педагогічного дослідження та загальна характеристика його основних етапів.
41. Загальна характеристика соціометричного методу. Методика застосування соціометричних методів при вивченні соціальних стосунків.
42. Особливості діяльності соціального педагога щодо соціально-правового захисту дітей та молоді.
43. Законодавче забезпечення соціально-правового захисту особистості. Особливості діяльності соціального педагога щодо соціально-правового захисту дітей та молоді
44. Мета і завдання превентивного виховання. Функції корекції протиправної поведінки неповнолітніх. Етапи збору інформації про дитину, яка потребує корекції поведінки.
45. Поняття, сутність, мета і завдання державної молодіжної політики в Україні.
46. Функції та суб'єкти державної молодіжної політики. Законодавче забезпечення державної молодіжної політики в Україні.
47. Молодь як об’єкт і суб’єкт суспільних перетворень та молодіжної політики. Соціальні та особистісні проблеми молоді.
48. Періодизація становлення та діяльності дитячо-молодіжних організацій в Україні.
49. Місце та роль соціального педагога в дитячо-молодіжних організаціях.
50. Групові форми виховної роботи соціального педагога в дитячо-молодіжних організаціях.
51. Жанрові різновиди сценаріїв. Основні етапи роботи над сценарієм.
52. Самовиховання та самореалізація особистості. Емоційна саморегуляція та її роль у життєдіяльності особистості.
53. Зміст та етапи соціально-педагогічної діяльності в закладах інтернатного типу.
54. Соціально-педагогічна діяльність в школі, її структура: внутрішня; зовнішня.
55. Основні етапи становлення та розвитку соціального виховання.
56. Виникнення та становлення соціальної педагогіки.
57. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах.
58. Методика роботи соціального гувернера.
59. Дозвілля як об'єктивна соціальна необхідність.
60. Специфіка та структура дозвіллєвої діяльності.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО ВИПУСКНОГО ЕКЗАМЕНУ

«СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

1 Розкрити законодавчі акти, що регулюють діяльність дитячих та молодіжних організацій.

2 Розробити соціально-педагогічний проект за проблематикою «Соціальна реабілітація дитини з обмеженими можливостями».

3 Розробити програму корекції заниженої самооцінки.

4 Розробити програму емоційної саморегуляції.

5 Розробити програму розвитку позитивної риси характеру (відповідальність).

6 Розробити програму розвитку комунікативних здібностей.

7 Обґрунтувати кадровий склад виконання соціального проекту профілактичного спрямування (профілактика наркоманії).

8 Обґрунтувати кадровий склад виконання соціального проекту профілактичного спрямування (профілактика тютюнопаління).

9 Обґрунтувати кадровий склад виконання соціального проекту профілактичного спрямування (профілактика девіантної поведінки).

10 Обґрунтувати кадровий склад виконання соціального проекту профілактичного спрямування (профілактика алкоголізму).

11 Скласти професіограму як опис професійних умінь соціального педагога та зробити самоаналіз відповідності себе обраній спеціальності: «Я думаю, що мені притаманні такі уміння з професіограми …».

12 Скласти психограму як опис необхідних психічних якостей соціального педагога та зробити самоаналіз відповідності себе обраній спеціальності: «Я думаю, що мені притаманні такі психологічні якості з психограми…».

13 Запропонуйте варіанти вирішення проблемної ситуації. Віталій – учень 9-го класу, погано навчається, грубить учителям. учням, не дає деяким учителям проводити уроки. Так учителька біології не витримала і вдарила Віталія указкою. Той поскаржився батькові. Батько прийшов до школи випивши і почав сваритися.

14 . Проаналізувати ситуацію та побудувати „гору конфлікту”. „Батько живе із сином 13 років. Матері у нього немає. Батько зустрічає жінку, яку покохав, жениться на ній, але син не приймає мачухи, ставиться до неї недружелюбно”.

15 Проаналізувати ситуацію та побудувати „гору конфлікту”. „Дівчинка 9-ти років. Батька немає, мати – алкоголічка. Дитина постійно пропускає заняття в школі, конфліктує з учителями і ровесниками”.

16 Проаналізувати ситуацію з точки зору різних ролей соціального педагога. „Хлопчик – пізня дитина у родині. Батько його – інвалід. Мати забезпечує матеріальний добробут родини і домінує у створенні морально-психологічного клімату в родині. При деяких порушеннях правил і вимог родини вона жорстоко карає хлопчика".

17 Проаналізувати ситуацію з точки зору різних ролей соціального педагога. „Мати двох дітей (семирічної дівчинки і хлопчика дев'яти років) постійно п'є, і, за розмовами сусідів, б'є дітей. Діти в цьому не зізнаються; у школу вони не ходять. Батька немає".

18 Проаналізувати ситуацію з точки зору різних ролей соціального педагога. „Хлопчику 10 років, живе з батьком-алкоголіком. Мати дитини померла 5 років тому. Інших близьких родичів у нього немає".

19 Проаналізувати ситуацію з точки зору різних ролей соціального педагога. „Мати-одиначка виховує трьох дітей, молодший уже ходить у школу. Він у конфлікті з учителем, перебуває на обліку в правоохоронних органах за крадіжку. Мати не хоче вирішувати проблеми сина".

20 Проаналізувати ситуацію з точки зору різних ролей соціального педагога. „Батьки 8-річної дитини розлучилися, але живуть разом. Хлопчик є об'єктом сварок між батьками, які ненавидять один одного і не приховують це від сина".

21 Обґрунтувати кадровий склад виконання соціального проекту профілактичного спрямування (профілактика делінквентної поведінки).

22 Обґрунтувати кадровий склад виконання соціального проекту профілактичного спрямування (профілактика адиктивної поведінки).

23 Обґрунтувати кадровий склад виконання соціального проекту профілактичного спрямування (профілактика психопатохарактерологічної поведінки).

24 Обґрунтувати кадровий склад виконання соціального проекту профілактичного спрямування (профілактика суїцидальної поведінки).

25 Обґрунтувати кадровий склад виконання соціального проекту профілактичного спрямування (профілактика дромоманії).

26 Обґрунтувати кадровий склад виконання соціального проекту профілактичного спрямування (формування здорового способу життя).

27 Обґрунтувати кадровий склад виконання соціального проекту підтримки і розвитку дитячої обдарованості.

28 Скласти соціально-педагогічну ситуацію, яка стосується проблемних сімейних відносин. Запропонувати шляхи її вирішення.

29 Скласти соціально-педагогічну ситуацію, яка стосується проблемних відносин у колективі однокласників. Запропонувати шляхи її вирішення.

30 Скласти соціально-педагогічну ситуацію, яка стосується проблемних відносин батьків і дітей. Запропонувати шляхи її вирішення.

ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ ВИПУСКНОГО ЕКЗАМЕНУ

Випускний екзамен приймається Екзаменаційною комісією. Склад комісії затверджується наказом ректора університету. До складання Випускного екзамену допускаються студенти, які не мають академічної заборгованості. Студент отримує екзаменаційний білет, час для підготовки відповіді відводиться у межах 30 хвилин.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА

Оцінюється студента здійснюється за стобальною шкалою відповідно до вимог ЄКТС: відмінно (A), добре (BC), задовільно (DE), незадовільно (FX).

Програма випускного екзамену «Соціальна педагогіка та технології соціально-педагогічної діяльності» затверджена на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи протокол № 4 від 17 жовтня 2019 року.

Зав. кафедри
соціальної педагогіки та
соціальної роботи
к. пед. н., доц. І.В. Албул

Програма випускного екзамену «Соціальна педагогіка та технології соціально-педагогічної діяльності» схвалена Вченою радою факультету соціальної та психологічної освіти (протокол № 5 від 27 листопада 2019 року).

Голова Вченої ради
факультету соціальної та психологічної освіти,
д.пед.н., доц. О.О. Кравченко